

ULTRALJUDSSCREENINGAR UNDER GRAVIDITETEN

HNS ENHETEN FÖR FOSTERSCREENING, BULEVARDEN 22

Bästa blivande mamma

Syftet med undersökningarna av gravida på mödrarådgivningen och moderskapspolikliniken är att konstatera om graviditeten har fortskridit normalt samt få information om eventuella riskfaktorer. Varje gravid kvinna hoppas att fostret utvecklas normalt och att barnet är friskt när det föds. Tyvärr är det inte alltid så. Avvikelse kan konstateras genom fosterscreening, men det finns också många avvikelser och sjukdomar som **inte** kan utredas genom screeningundersökningar.

Du har möjlighet att delta i två ultraljudsundersökningar under din graviditet. De här undersökningarna utförs av en barnmorska. Båda undersökningarna är frivilliga och avgiftsfria. På rådgivningen får du även information om undersökningarna.

1. Ultraljudsundersökning under tidig graviditet och/eller sållning av kromosomavvikelse

Ultraljudsundersökningen under tidig graviditet utförs av en specialutbildad barnmorska under graviditetsvecka **11+0–13+6**, antingen vaginalt eller från utsidan av buken. Vid undersökningen får man veta antalet foster och man kan bedöma hur länge graviditeten har varat noggrannare än bara utgående från tidpunkten för den senaste menstruationen. Dessutom kan man mäta nacksvullnaden och undersöka fostrets generella anatomi. En förstorad nacksvullnad kan betyda ökad risk för kromosomavvikelse eller missbildning.

Den vanligaste kromosomavvikelsen är 21-trisomi eller Downs syndrom. Sållning av Downs syndrom görs i första hand genom **kombinationsscreeningen vid tidig graviditet**, där man beaktar moderns ålder, fostrets nacksvullnad och blodprovets resultat. Med den här testen kan vi numera också räkna risken för den ovanligare trisomi 18, dvs. Edwards syndrom; du får risksiffrorna för båda sjukdomarna på samma gång.

I denna metod tar man ett blodprov från modern under graviditetsvecka 9–11 och mäter fostrets storlek (hjässa till stjärt) och nacksvullnad genom en ultraljudsundersökning under graviditetsvecka 11–13+6. Om du deltar i kombinationsscreeningen ska du i regel besöka laboratoriet före den egentliga ultraljudsundersökningen. Eftersom ultraljudsundersökningen kan visa en avvikelse i hur länge graviditeten varat jämfört med den varaktighet som beräknats utgående från menstruationen är den bästa tidpunkten att besöka laboratoriet då 10 graviditetsveckor har fullbordats. Kombinationsscreeningen hittar mer än 80 % av ovan nämnda kromosomavvikelse.

Stora och svåra missbildningar kan synas redan vid den här undersökningen. Om man hos fostret konstaterar en markerad nacksvullnad eller missbildning, får du information om saken och vid behov ordnas fortsatta undersökningar¹.

Om kombinationsscreeningen inte kan genomföras kan man i andra hand sålla för Downs syndrom genom **serumscreening vid graviditetsvecka 15–16+6**.

Resultatet av sållningen av kromosomavvikelser meddelas dig per brev. Om resultatet av sållningen visar en förhöjd risk kontaktas du direkt av Kvinnoklinikens Fosterdiagnostiska enhet för eventuella fortsatta undersökningar.

2. Ultraljudsundersökning av fostrets anatomi

En ultraljudsundersökning av fostrets anatomi görs av en specialutbildad barnmorska under graviditetsvecka **19–21** från utsidan av buken. I denna undersökning kan man konstatera cirka tre av fyra betydande anatomiska avvikelser hos fostret. Om det i ultraljudsundersökningen misstänks avvikelser styrs modern till fortsatta undersökningar¹.

Undersökningen av fostrets anatomi kan man också göra senare, under graviditetsveckorna 24–26, men då är det inte längre möjligt att göra abort, även om man hos fostret skulle upptäcka en svår missbildning.

¹ Fortsatta undersökningar angående ultraljudsundersökningar

Om man misstänker något avvikande i ultraljudsundersökningarna, har föräldrarna möjlighet att diskutera med en specialläkare om avvikelsernas betydelse och vid behov ordnas fortsatta undersökningar vid Kvinnoklinikens Fosterdiagnostiska enhet. Om de fortsatta undersökningarna (ultraljudsundersökning gjord av en specialläkare, undersökning av fostrets kromosomer ur blodprov (NIPT) samt undersökning av moderkakan eller fostervattnet) bekräftar att fostret har en utvecklingsstörning, klargörs dess typ och betydelse för barnets hälsa för föräldrarna så noggrant som möjligt. Då kan familjen förbereda sig inför födseln av ett sjukt barn, eller låta avbryta graviditeten, vilket enligt finsk lag är möjligt ända till 24 graviditetsveckan.

Allmänt

Det har reserverats 30 minuter för ultraljudsundersökningarna. Det finns avgiftsbelagda parkeringsplatser på de närliggande gatorna. Det närmaste (avgiftsbelagda) parkeringsområdet är Autopark Bulevardi. Vi rekommenderar användandet av allmänna fortskaffningsmedel.

Vid vissa riskgraviditeter utförs ultraljudsscreeningen av en specialläkare, varvid besöket är avgiftsbelagt.

Kontaktuppgifter

HNS Enheten för fosterscreening Bulevarden 22
PL 145, 00029 HNS
(Bulevarden 22A, 4:e vån., Helsingfors)

Tfn 040 575 2466 mån–fre kl. 9–15